

ADÓJOG

**Az egyéni vállalkozó
és őstermelő adózása**

**JOGPONTOK
KISKÖNYVTÁR**

A kiadványt írta és szerkesztette:

BLOOM HILL Kft.

Dr. Hegyi Lívía

Dr. Krausz Róbert

Dr. Fischer Sándor

Dr. Antalffy Gábor

Vágó Péter

A kiadvány a GINOP 5.3.3- 15-2015-00002
„Észak-Magyarországi JOGPontok”
Jogszerű foglalkoztatás projekt keretében készült

Felelős kiadó:

Kereskedők és Vendéglátók Országos

Érdekképviseleti Szövetsége KISOSZ

Dr. Antalffy Gábor elnök

Nyomda:

SzT. SZÍN-vonal Bt. Miskolc

Az egyéni vállalkozó és őstermelő adózása
Észak-Magyarországi JOGpontok

Tartalomjegyzék

<i>Az egyéni vállalkozó</i>	6
Az egyéni vállalkozó által választható adózási formák	13
Személyi jövedelemadó hatálya	13
<i>Vállalkozói jövedelem szerinti adózás</i>	14
<i>Átalányadózás</i>	16
Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA).....	22
Kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA).....	26
Az egyéni vállalkozó könyvvitele.....	31
Kereskedelmi tevékenység átalányadózás szerinti adózása	34
Az egyéni vállalkozó bejelentési kötelezettségei.....	36
Alapításhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettségek.....	36
Foglalkoztatás.....	38
Általános forgalmi adóhoz kapcsolódó mentességek	42
Tárgyi mentességek.....	42
Alanyi mentesség	44
Az egyéni cégekre vonatkozó eltérő szabályok	47
<i>Mezőgazdasági őstermelő</i>	49
Az őstermelői igazolvány kiváltásának feltételei.....	54
Az őstermelői státusz igazolása és ellenőrzése	56

Az őstermelői tevékenységre vonatkozó adózási és járulékfizetési kötelezettségek	58
Kompenzációs felár	66
Összegzés	69

Az egyéni vállalkozó

Az a természetes személy tekinthető egyéni vállalkozónak, aki szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű – rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott – gazdasági tevékenységet folytat.

Egyéni vállalkozó az a cselekvőképes – gondnokság alatt nem álló nagykorú – lehet aki:

- magyar állampolgár,
- az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára vagy ezekkel azonos jogállást élvező személy,
- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó, az előző pontban nem említett olyan személy, aki a szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarország területén gyakorolja,

- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó bevándorolt, letelepedett jogállású személy, vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező személy.

Nem lehet egyéni vállalkozó:

- kiskorú személy, valamint aki cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll,
- akit közélet tisztasága elleni, vagy vagyon elleni bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, illetve akit szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és még nem mentesült az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól bűncselekmény,
- aki el van tiltva az adott foglalkozás gyakorlásától,
- aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja,
- egy természetes személynek egyidejűleg egy egyéni vállalkozói jogviszonya állhat fenn.

Az egyéni vállalkozást alapítani egyszerű és olcsó. A törvényhozó az alapítás könnyedsége mellett azzal is

támogatja ezt a vállalkozási formát, hogy a könyvvitel terén is kevesebb adminisztrációs terhet ró rájuk. Egyéni vállalkozást személyesen az ország bármely okmányirodájában ingyenesen lehet alapítani, ezen kívül Ügyfélkapu rendszeren keresztül elektronikusan is megkezdhető a működés.

Egy gazdasági társaság alapításához hasonlóan meg kell adni a leendő vállalkozás legfontosabb adatait. Ezek közül a legfontosabb, hogy az adózási kérdéseket eldöntsük. Meg kell jelölni a székhelyt és az esetleges telephelyeket vagy fióktelepeket és a fő-, illetve egyéb gazdasági tevékenységeket az önálló vállalkozási tevékenységek jegyzéke (ÖVTJ) alapján. A tevékenység alapításakor kiváltható vagy kinyomtatható a vállalkozáshoz kapcsolódó igazolvány. A hatóság általi kiállítás igénylést az okmányirodában lehet megtenni, és a kiállítás illetékmentes. Az igazolvány helyben kiállításra kerül, amennyiben annak kiállítását személyesen kérik, egyéb esetben nyolc napon belül kell kézbesíteni.

Az egyéni vállalkozó a tevékenységek végzése során az „egyéni vállalkozó” vagy a rövidített „e.v.” megjelölést köteles feltüntetni a neve után. A természetes személy a

saját neve alatt végzi a tevékenységet, így a tevékenység végzése során felmerülő kötelezettségért a teljes magánvagyonával felelőssé válik, amely az egyéni vállalkozásban rejlő egyik nagy kockázat.

Az alapításhoz hasonlóan az egyéni vállalkozás megszüntetése is egyszerűbb a gazdasági társaságokhoz képest, mivel a csőd-, felszámolási- és végelszámolási eljárás szabályai nem vonatkoznak rá. A megszüntetésen túl az egyéni vállalkozás működését lehet szüneteltetni vagyis felfüggeszteni időlegesen egy hónaptól két évig terjedő időtartamra, amely időszak alatt a tevékenység nem folytatható, valamint adó- és járulékfizetési kötelezettség nem terheli.

Összegezve az egyéni vállalkozás kedvező megoldás lehet azoknak, akik ki szeretnék próbálni magukat egy gazdasági ötlet megvalósítása során vagy esetleg másodállásként végzik a vállalkozást főállású munka, nappali rendszerű tanulmányok folytatása vagy nyugdíj mellett egyéb haszonkereső tevékenységként. Az egyéni vállalkozás kedvező forma lehet a speciális szaktudással rendelkezők számára is, akiknek szaktudása

munkaviszonyban nem lenne jól hasznosítható, így azt saját vállalkozásuk útján tudják kamatoztatni (pl.: asztalosok, szerelők, fordítók, tolmácsok). Ahogy a fentiekből látszik a munkavégzés ebben a formában rugalmas mind időbeosztásában, mind a befektetett energia tekintetében is.

Az egyéni vállalkozások elindítását több formában segítik egyéb gazdasági szereplők, valamint maga az állam is. Tekintettel arra, hogy sokan munka vagy tanulás mellett fognak bele az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésébe, hasznos lehet, egy ún. inkubátorház felkeresése. Országszerte egyre több ilyen intézmény áll rendelkezésre, amelyek sokat segíthetnek a kezdő vállalkozóknak a vállalkozás megindításával járó nehézségek és problémák megoldásában. Általában az inkubátorházak tárgyi eszközöket (pl.: informatikai eszközök, esetleg műhely használat) és ingyenes/kedvezményes irodabérlési lehetőséget biztosítanak a kezdő vállalkozóknak. A legtöbb helyen szaktanácsadást is igénybe lehet venni, amely könyvelési, adózási kérdések megválaszolására és az üzleti stratégia megalkotására is kiterjedhet. Egyes inkubátorházak

rendszeresen tartanak továbbképzéseket vagy kínálnak jogi segítségnyújtást is.

A magyar állam is több eszközzel is segíti az egyéni vállalkozóvá válást, főként az álláskeresőkés a rehabilitációs járadékban vagy ellátásban részesülők körében.¹Ezekkel a támogatásokkal kapcsolatban az illetékes munkaügyi hivatalnál történt regisztrációt követően lehet bővebb tájékoztatást kérni. A fentiekén túl a munkaügyi központoknál érdemes érdeklődni a képzés és átképzés lehetőségről is, amely szakképzettséget adhat egy egyéni vállalkozás elindításához.

A banki finanszírozási formák közül jelenleg megfontolandó lehet az egyéni vállalkozások számára a Magyar Fejlesztési Bank által a foglalkoztatásban betöltött szerep növelését, innovációs és beszállítói tevékenység

¹Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996. (VII.16.) MüM rendelet alapján: 3 millió forintig terjedő tőkejuttatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő formában, utólagos finanszírozással, legfeljebb hat hónap időtartamra; havonta a kötelező legkisebb munkabér összegéig terjedő támogatás; a vállalkozói tevékenység folytatásához és megkezdéséhez szükséges szaktanácsadás költségeinek támogatása

erősítését, környezetvédelmi, vidékfejlesztési és egészségügyi célú beruházásokat célzó kedvezményes kamatozású hitel és lízing a Vállalkozásfinanszírozási Program 2020 keretében.

Ezenkívül az egyéni vállalkozás finanszírozása kapcsán is vannak pályázati konstrukciók a fiatalok és álláskereső vállalkozás alapítása kapcsán, amelyekre lehet pályázni.²

Már ebben a bevezetőben fontos megjegyezni, hogy ugyan a jogalkotó célja, ahogy a fentiek alapján is látszik, az önellátó vállalkozók támogatása, azonban emellett törekszik annak megakadályozása, hogy az egyéni vállalkozó mintegy „burkolt” munkaviszonyban kerüljön foglalkoztatásra, amelyre a gyakorlati életben is sokszor találunk példát egyes munkakörök betöltésénél. Az ilyen „álmunkaviszonyok” visszaszorításában a munkaügyi hatóság mellett az adóhatóság is szerepet vállal. Ennek a célnak az egyik példája a kisadózó egyéni vállalkozásokkal kapcsolatban felállított vélelem is, amely minősítő jegyek alapján minősíthet egy vállalkozást leplezett munkaviszonynak.

² GINOP-5.2.7-17 és GINOP-5.1.10-17 pályázatok, bővebb információ: www.palyazat.gov.hu

Ennek a kérdésnek a tisztázása a különböző megbízások elvállalása előtt nagyon fontos az egyéni vállalkozó számára, mivel ha bebizonyosodik, hogy munkaviszonyról van szó, akkor annak jelentős adó- és bírság vonzata lehet.

Az egyéni vállalkozó által választható adózási formák

Elsőként a személyi jövedelemadóról szóló, 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.) hatálya alá tartozó egyéni vállalkozókra vonatkozó szabályok bemutatására kerül sor. Azt követően az ettől eltérő egyszerűsített vállalkozási adó (EVA) és kisadózó vállalkozások tételes adójának szabályai (KATA) egyéni vállalkozásokra vonatkozó szabályai következnek.

Személyi jövedelemadó hatálya

Az Szja tv. a jövedelem kiszámítására két módszer közötti választási lehetőséget enged:

- költségek tételes elszámolása alapján a vállalkozói jövedelem szerinti adózás vagy
- átalányadózás.

Vállalkozói jövedelem szerinti adózás

Ebben az esetben az egyéni vállalkozó a jövedelmét a vállalkozói bevételből az elismert és igazolt költségek levonásával állapítja meg, amelyeket az Szja tv. mellékletei sorolnak fel részletesen. A gyakorlatban ez azzal jár, hogy a megadott bevételek, bevételt növelő, illetve csökkentő tételek és igazolható költségek listájának összesítésével kerül megállapításra a vállalkozói jövedelem mértéke. Az adóévre vonatkozó személyi jövedelemadó alapja tárgyévben a vállalkozói jövedelem és az előző évről áthozott, érvényesített veszteség különbözete. Azonban a jogalkotó meghatároz egy jövedelem minimumot, amely összeg után akkor is adózni kell, ha a tényleges tevékenységből származó jövedelem nem éri el ezt. Ez a minimum jelenleg a tárgyévi adóalapba beszámító vállalkozói bevétel 2 százalékanak megfelelő összeg.

2017 évtől a személyi jövedelemadó 9 százalékos egységes adóvá vált a korábban alkalmazott kétkulcsos rendszerhez képest. A vállalkozói személyi jövedelemadóból kisvállalkozói adókedvezmény címén legfeljebb a vállalkozói személyi jövedelemadó 70 százaléka vonható le a törvényi feltételek megtartása mellett.

A jövedelem megállapítása és a személyi jövedelemadó megfizetése azonban még nem elegendő az eredmény (profit) kivételéhez a vállalkozásból. Ugyanis, ha az eredményt vagy annak egy részét ki szeretné a saját maga részére fizetni a vállalkozásból az egyéni vállalkozó (un. vállalkozói kivét), akkor ahhoz osztalékadót is meg kell fizetnie. Az osztalékadó alapját szintén a fent részletezett adózás utáni vállalkozói jövedelem jelenti, azonban további a törvényben felsorolt csökkentő, illetve növelő tételeket is figyelembe kell venni. A vállalkozói osztalékalap után fizetendő adó mértéke 15 százalék, amely mellett az osztalékalap után 14 százalék egészségügyi hozzájárulást is köteles megfizetni az egyéni vállalkozó. Ennek az egészségügyi hozzájárulásnak van egy évi felső határa, amely jelenleg 450.000 forint. Ez azt jelenti, hogy ha az egyéni vállalkozó az adott évben elérte már ezt a határt, akkor e fölött nem szükséges ilyen típusú hozzájárulást fizetnie.

Az egyéni vállalkozó ezen adózási forma esetén az alapnyilvántartása vezetésére naplófőkönyvet vagy pénztárkönyvet használhat. Az egyéni vállalkozó köteles az alapnyilvántartását úgy vezetni, hogy annak alapján minden,

a tevékenységével kapcsolatban pénzbevételt vagy kiadást eredményező gazdasági esemény (így különösen értékesítés, beszerzés, hitelfelvétel, kölcsönnyújtás, vállalkozói kivét felvétele) nyomon követhető legyen. A részletező nyilvántartások közül csak azokat kell vezetni, amelyek a jövedelemszámítást támasztják alá (pl.: tárgyi eszközök és immateriális javak nyilvántartása, útnyilvántartás, a vevők és szállítókkal nyilvántartása, személyi jellegű kifizetések nyilvántartása).

Átalányadózás

Míg a vállalkozói jövedelemadó módszerét bármely egyéni vállalkozó választhatja, az átalányadózást csak 15 millió forintos bevétel korlátig lehet választani, vagy ha kizárólagosan kiskereskedelmi tevékenységet végez az egyéni vállalkozó, akkor 100 millió forintos határig. Erről az utóbbi esetről egy következő fejezetben részletesen lesz szó.

Az átalányban megállapított jövedelem kiszámításakor a vállalkozói bevételt kell alapul venni, amelyet azonban az előző módszernél leírtaktól eltérően, nem lehet bevételt csökkentő tételekkel csökkenteni. A bevételből a jövedelem

a törvény által, egyes tevékenységek szerint különböző százalékban meghatározott költséghányad (költségátalány) levonásával állapítható meg. Ez a hányad különböző tevékenységeknél eltérő mértékű lehet, alapszabályként 40 százalékos, de bizonyos feltételek fennállása esetén jóval magasabb arányú is lehet. A költséghányad megállapításánál a bevételt eredményező tényleges tevékenység az irányadó. A kiegészítő tevékenységet folytatókra – azaz nyugdíjasokra – eltérő szabályok vonatkoznak, ők csak kisebb mértékű költséghányadot érvényesíthetnek, amely alapszabályként 25 százalékos mértékű.Érdemes tudni, hogy ha valaki kilépett vagy ki kellett lépnie az átalányadózás alól, akkor több évig nem választhatja újra ezt az adózási módot.

Könyvviteli szempontból, ha áfa-levonási jogát nem érvényesíti, csak bevételi nyilvántartást kell vezetnie az átalányadózonak. Azonban ha a jogosultság megszűnik, akkor részletes bevételi és költségnyilvántartást, illetőleg pénztárkönyvvezetést, valamint a szükséges részletező nyilvántartások vezetését meg kell kezdeni. Az átalányadózás időszaka alatt keletkezett költségeket a nyilvántartásba egy összegben be kell jegyezni, ugyanis jogosultság az adóév elejéig visszamenőlegesen szűnik meg.

Ez problémát jelenthet, ha az egyéni vállalkozó az év folyamán nem gyűjtötte a költségekkel kapcsolatos bizonylatait, így ha fennáll az esélye a 15 millió forintos értékhatár átlépésének érdemes a bevételeken túl a kiadásokat is valamilyen formában vezetni az egész adóév során.

Járulékfizetésre vonatkozó közös szabályok

A személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó egyéni vállalkozónak a fenti választásától függetlenül ugyanúgy kell a társadalombiztosítási adókat és járulékokat megfizetni az alábbiakban részletezett rendszernek megfelelően.³

A jogszabályalkotó különbséget tesz főállású, másod- vagy mellékállásban, illetve kiegészítő tevékenységként végzett egyéni vállalkozói tevékenység között.

Másod-vagy mellékállás akkor áll fenn, ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg heti 36 órás munkaviszonnyal rendelkezik vagy közép-, illetve felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytat.

³ A vállalkozói jövedelem szerinti adózás esetén a vállalkozói kivét, átalányadózás esetén az átalányban megállapított jövedelem után.

Kiegészítő tevékenységként folytatják az egyéni vállalkozó tevékenységet azok, akik a rájuk vonatkozó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötték.

Abban az esetben, ha a fenti kategóriák egyikébe sem sorolható az egyéni vállalkozó, akkor főállásúnak minősül. Míg főállású egyéni vállalkozók esetén – a jövedelemadóhoz hasonlóan – van egy minimum összeg, amely után mindenképpen meg kell fizetni az adókat és járulékokat⁴, addig másod/mellék, illetve kiegészítő tevékenységnél ilyen nem áll fenn.

Főállású egyéni vállalkozó esetén a megfizetendő járulékok az alábbiak:

- nyugdíjjárulék mértéke: 10 százalék,
- egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke 8,5 százalék, amelyből

⁴ Nyugdíjjáruléknál havonta legalább a minimálbér (2017-ben 127.500,- Ft), egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járuléknál havonta legalább a minimálbér másfélszerese (2017-ben 191.250,- Ft), szociális hozzájárulási adónál a minimálbér 112,5 százaléka (2017-ben 143.438,- Ft). Ha az egyéni vállalkozó által végzett tevékenység legalább középfokú végzettséget vagy szakvégzettséget igénylő munka, akkor a garantált bérminimum fenti százalékaéhoz igazodnak a minimum összegek.

- természetbeni egészségbiztosítási járulék 4 százalék,
- pénzbeli egészségbiztosítási járulék 3 százalék,
- munkaerő-piaci járulék 1,5 százalék,
- szociális hozzájárulási adó 22 százalék.

Másod- vagy mellékállásban végzett egyéni vállalkozói tevékenység esetén a fizetendő összegek kedvezőbbek:

- nyugdíjjárulék 10 százalék a járulékalapot képező jövedelemből,
- egészségbiztosítási járulék 7 százalék a járulékalapot képező jövedelemből,
- munkaerő-piaci járulékfizetési kötelezettség nem áll fenn,
- szociális hozzájárulási adó 22 százalék az adóelőleg-számításnál figyelembe vett jövedelemből.

A kiegészítő tevékenységként egyéni vállalkozók esetén:

- nyugdíjjárulék 10 százalék a járulékalapot képező jövedelemből,
- egészségügyi szolgáltatási járulék (havi összege 2017-ben 7.110,- Ft),

- egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékfizetési kötelezettség nem áll fenn,
- szociális hozzájárulási adófizetési kötelezettség nem áll fenn.

Az egyéni vállalkozó a saját maga után megfizetendő adó alapjának megállapításakor nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre

- (baleseti) táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül,
- gyermekgondozást segítő ellátásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a folyósítás alatt az egyéni vállalkozói tevékenységét személyesen folytatja,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül.

A fentiekén túl nem kell figyelembe venni az adó megállapításakor azt az időszakot sem, amíg az ügyvéd, a szabadalmi ügyvivő és a közjegyző egyéni vállalkozó szünetelteti a vállalkozói tevékenységét.

Az egyéni vállalkozónak a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell a járulékbevallást (szociális hozzájárulási adóra

is vonatkozik) benyújtania, illetve az adót és járulékokat megfizetnie.

A főszabállyal ellentétben a kiegészítő tevékenységet folytatóknak nyugdíjjárulékot és az egészségügyi szolgáltatási járulékot negyedévente, a negyedévet követő hónap 12. napjáig kell megfizetnie és évente egyszer a személyi jövedelemadó bevallásában kell bevallania.

Az egyéni vállalkozónak a foglalkoztattak után havonta kell bevallania és befizetnie a bér után fizetendő adókat és járulékokat.

Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA)

Az egyszerűsített vállalkozói adó egy olyan adózási mód, amelyet azok a vállalkozások választhatnak, ahol az éves bevétel általános forgalmi adóval együtt számított összege a 30 millió forintot nem haladja meg. Ezen mód választásával jelentősen egyszerűsödnek a nyilvántartási kötelezettségek és egyben mérséklődik az adóterhelés is.

Az adózónak az Szja tv. rendelkezései helyett elsősorban az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló, 2002. évi XLIII. törvény (Eva tv.) rendelkezései alapján kell eljárnia. Az Eva

tv. több feltételt is megszab még ezen adózási mód választásának feltételeként.

Ebben az esetben az adóévben megszerzett bevételek után kell adózni, az adó mértéke a pozitív adóalap 37 százaléka. Ha az adóalany bevétele meghaladja 30 millió forintot értékhatárt, akkor az értékhatárt meghaladó rész után az adómértéke 50 százalék. Az eva adó befizetésével az egyéni vállalkozó a következő adónemek befizetését váltja ki:

- a vállalkozói személyi jövedelemadó és a vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy az átalányadó,
- az általános forgalmi adó,
- továbbá az adóalany az adóévre nem köteles a személyi jövedelemadóról bevallást benyújtani, ha arra kizárólag egyéni vállalkozói jogállása miatt lenne kötelezett.

Az eva adózó könyvviteli terhei könnyebbek a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó adózókhhoz képest. Így bevételi nyilvántartást kell csak vezetniük, valamennyi, az eva alapjába tartozó bevételéről. Ezen túl külön nyilvántartást vezetnek minden olyan adóról és járulékról,

amellyel összefüggésben adó megállapítási-, bevallási-, fizetési- vagy adatszolgáltatási kötelezettség terheli őket.

Az adó- és járulékfizetés tekintetében az eva adó megfizetésén kívül az eva adózó a főállású egyéni vállalkozóhoz hasonlóan fizeti a minimum járulékokat. Magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében egyoldalú nyilatkozattal vállalhatja az adózó, hogy a járulékokat az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék alapjánál magasabb járulékalap után fizeti meg. A nyilatkozat az adóévre szól, melyet első ízben az adóévre szóló első járulékbevallásában nyújthat be. Fontos megjegyezni, hogy a nyilatkozat végrehajtható okiratnak minősül, így a magasabb járulék meg nem fizetése esetén az adóhatóság behajthatja azt. Másod- vagy mellékállásban, vagy egyben társas vállalkozóként is biztosítással rendelkező eva adózó egyéni vállalkozó nyugdíj- illetve egészségbiztosítási járulékokat a kiszámított eva jövedelmi alap 4 százaléka után köteles megfizetni.

Azoknál, akik az egyéni vállalkozásukat kiegészítő tevékenységként folytatják a nyugdíjjárulék összege az EVA alap 10 százalékanak megfelelő összeg. Eva adózás

esetében sem kell egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot fizetni, azzal hogy egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetni (havi 7.110,- Ft).

Az egyéni vállalkozó a saját maga után megfizetendő adó alapjának megállapításakor ebben az esetben sem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyre

- (baleseti) táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül,
- gyermekgondozást segítő ellátásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a folyósítás alatt az egyéni vállalkozói tevékenységét személyesen folytatja,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül.

Az eva adózónak is főszabályként havonta, a tárgy hónapot követő hó 12. napjáig kell a járulékokat megfizetnie és bevallania. A kiegészítő tevékenységet folytatókra ebben az esetben is eltérő szabályok vonatkoznak, egészségügyi szolgáltatási járulékot és nyugdíjjárulékot évente, az adóévet követő hónap 12. napjáig kell megfizetni és az éves eva-bevallásában bevallani.

Kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA)

A kisadózó vállalkozások tételes adója egy olyan kedvező adózási módot jelent, amely jóval alacsonyabb mértékű közteherfizetéssel és adminisztrációs teherrel jár. A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló, 2012. évi CXLVII. törvény (Kata tv.) értelmében egyéni vállalkozók a kata alanyaivá válhatnak.

A fenti adózási módokhoz képest ezen adózási forma előnyei az alábbiak:

- elegendő egy jelentősen alacsonyabb mértékű adót megfizetni,
- a kisadózó egyéni vállalkozónak – feltéve, hogy nem rendelkezik alkalmazottakkal – nem kell bevallást benyújtani, elegendő az adóévben általa elért bevételről nyilatkozatot tenni,
- a számviteli szabályok szerinti nyilvántartások helyett elegendő egy bevételi nyilvántartást vezetni (vagymeg kell őrizni a kiállított számlákat és nyugtákat).

A kisadózó a havi tételes adó megfizetésével mentesül az adóalanyiság időszakában megszerzett – 2017-től kétszeresére emelt – 12 millió forint összegű értékhatárt

meg nem haladó jövedelmével kapcsolatban az alábbiak megfizetése alól:

- a vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányban megállapított jövedelem utáni adó,
- a társasági adó,
- a személyi jövedelemadó, az egyéni járulékok és az egészségügyi hozzájárulás,
- a szociális hozzájárulási adó és az egészségügyi hozzájárulás,
- valamint a szakképzési hozzájárulás.

Abban az esetben, ha a kisadózó jövedelme az évi 12 millió forint (törtév esetén arányosan járó) összeget meghaladja, akkor a bevételi korlátot meghaladó bevételre 40 százalékos mértékű adót kell fizetnie.

A tételes adó mértéke havonta 25.000 forinttól 75.000 forintig terjedhet. Alapszabályként a kisadózó vállalkozás a főállású kisadózó után havonta 50.000 forint tételes adót fizet meg, a nem főállású kisadózó után pedig havonta 25.000 forint összeget. Fontos kiemelni, hogy az előző

adózási módoktól eltérően akkor minősül egy kisadózó főállásúnak, ha:

- nem áll legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban vagy
- nem minősül kiegészítő tevékenységet folytónak.

Tehát az, aki közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat főállású kisadózónak minősül. A főállású kisadózó társadalombiztosítási szempontból biztosítottnak minősül, így egészségügyi és álláskeresői ellátásokra jogosultságot szerez. Ezen ellátások összegénél a számítás alapja havi 90.000 forint jövedelemnek megfelelő összeg, amely meglehetősen alacsony jogosultsági összegekre ad alapot, mivel nem éri el a minimálbér összegét.

A KATA tv. lehetőséget ad arra is, hogy a főállású arról nyilatkozzon, hogy magasabb, 75.000 forint összegű tételes adó megfizetését választja, amellyel az előbb említett ellátások számításának alapja havi 150.000 forintra növelhető. Nagyon fontos kiemelni, hogy ezeknek az összegnek nem csak az egészségbiztosítási és álláskeresői támogatások igénybevételekor van jelentősége, hanem a nyugdíjjal kapcsolatos számításoknál is. A nyugellátásra

jogosító szolgálati idő és a biztosítási idő aránylik a nyugdíjjáruelék alapját képező keresete (havi 90.000,- Ft) és a mindenkor érvényes minimálbér (2017-ben havi 127.500,- Ft) arányához.

Nem kell megfizetni a kisadózó után a tételes adót különösen azon hónapokra vonatkozóan, amelyek egészében a kisadózó:

- (baleseti) táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül,
- vállalkozói tevékenységét szüneteltette,

kivéve, ha a kisadózóként folytatott tevékenységbe tartozó munkát végez.

Ebben az esetben az adót havonta kell megfizetni a tárgyhónapot követő hó 12. napjáig, azonban az adózónak nem kell külön bevallást készítenie az egészség- és nyugdíjbiztosítási szervek felé. Ezen felül éves bevallást is csak abban az esetben kell készíteni, ha keletkezett 40 százalékos adózási kötelezettsége, ellenkező esetben elegendő a következő év februárjáig nyilatkozatot tennie a bevételeiről.

A nyilvántartás vezetési kötelezettség ebben az esetben is kevesebb adminisztrációs teherrel jár. A kisadózó vállalkozásnak bevételi nyilvántartást kell vezetni, amelyet már abban az esetben teljesítettnek kell tekinteni, ha az általa kiállított nyugtákat, számlákat teljes körűen megőrzi akkor, ha ezekből a bevétel megszerzésének időpontja hitelesen megállapítható. A kisadózónak az általa kiállított számlán kötelező feltüntetnie a „Kisadózó” megjelölést.

Az egyéni vállalkozó könyvvitele

A könyvvezetés minden egyéni vállalkozó kötelessége, ez alatt az előző fejezetben szereplő nyilvántartások vezetését értjük. Ehhez minden esetben szabályosan kiállított, megfelelően ellenőrzött és fenntartások nélkül elfogadott hibátlan bizonylat szükséges. Akkor szabályszerű a bizonylat, ha az adott gazdasági eseményre vonatkozóan a könyvvitelben rögzítendő és a más jogszabályban előírt adatokat a valóságnak megfelelően, hiánytalanul tartalmazza, valamint megfelel a bizonylat általános alaki és tartalmi követelményeinek. Minden gazdasági műveletről bizonylatot kell készíteni.

A személyi jövedelemadó hatálya alá tartozó egyéni vállalkozók az Sza tv. rendelkezéseinek megfelelő nyilvántartásokban, időrendben, folyamatosan kötelesek nyilvántartani és rögzíteni minden olyan adatot, amely az adókötelezettségek betartásához utólagosan is ellenőrizhető módon szükséges. Az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá tartozó egyéni vállalkozók pedig az EVA tv. mellékletében szereplő rendelkezéseknek megfelelő bevételi

nyilvántartás vezetésével teljesítik a nyilvántartási kötelezettségeiket. Ha kisadózó vállalkozásról van szó, akkor aKata tv.szerint szintén bevételi nyilvántartást kell vezetni, amely időrendben, folyamatosan, ellenőrizhető módon nyilvántartja és rögzíti azokat az adatokat, amelyek adókötelezettségének teljesítéséhez és a teljesítés ellenőrzéséhez szükséges.

Az azonban mindegyik típusról elmondható, hogy a könyvvitel az ún. egyszeres könyvvitel rendszerében zajlik. Ez azt jelenti, hogy a könyvelés során a pénzforgalmi szemlélet érvényesül, így nem a teljesítés időpontja a mérvadó, hanem a pénzmozgás – azaz a ki- és befizetések - napja a lényeges körülmény.

Az alkalmazott nyilvántartási rendszernek a teljes üzleti pénzforgalmat és a pénzforgalomhoz kapcsolódó, de pénzmozgással nem járó vagyon- és eredményváltozásokat az elszámolások egyezőségét biztosító formában kell kimutatnia.

Tekintettel arra, hogy az egyéni vállalkozó saját személyes tudása, szakismerete általában nem terjed ki a számviteli

ismeretekre, így mindenképpen ajánlott könyvelő megbízása a könyvvitellel kapcsolatos bevallási, beszámolókészítési és egyéb feladatok ellátására. A fenti kérdés kezelésére az egyéb adminisztrációs és szervezeti tevékenységek elvégzésére javasolt még az újonnan alapított egyéni vállalkozásnak „inkubátorházzal” is felvennie a kapcsolatot, amelyek elsősorban tanácsadási, piacra jutási és vállalkozásfejlesztési szolgáltatást nyújtanak, valamint irodai eszközöket (számítógép, fénymásoló, fax stb.) és kedvezményes iroda helyiségbérletet tesznek lehetővé.

Kereskedelmi tevékenység átalányadózás szerinti adózása

Az előző fejezetben ismertetett átalányadózás speciális esete, amennyiben azt kereskedelmi tevékenység esetén választják. Ebben az esetben az alábbiakban kifejtett eltéréseket kell alkalmaznia az egyéni vállalkozónak.

Az egyik legfontosabb különbség, hogy a 15 millió forintos bevételi korláttal ellentétben az az egyéni vállalkozó, akinek a vállalkozói tevékenysége az adóév egészében kizárólag a kereskedelmi tevékenység végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet szerinti kiskereskedelmi tevékenység, akkor választhatja az átalányadózást, ha a megelőző adóévben vállalkozói bevétele a 100 millióforintot nem haladta meg.

Kiskereskedelmi tevékenységről van szó, ha az üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek forgalmazása, vagyoni értékű jog értékesítése és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtása a végső felhasználó részére történik, ideértve a vendéglátást is. Vendéglátás alatt a kész- vagy helyben készített ételek, italok jellemzően helyben fogyasztás céljából történő forgalmazását és az

azzal összefüggő szórakoztató és egyéb szolgáltató tevékenységet értjük.⁵

A kiskereskedelmi tevékenységet folytató egyéni vállalkozói bevételből 87 százalék (kiegészítő tevékenység esetén 83 százalék) költséghányad levonásával állapítható meg a jövedelem. Abban az esetben, ha a tevékenysége az adóév egészében kizárólag az Szja tv-ben felsorolt üzlet(ek)⁶ működtetésére terjed ki, a bevételből 93 százalék (kiegészítő tevékenység folytatása esetén 91 százalék) költséghányad levonásával állapíthatja meg a jövedelmét. Fentiek alapján az a kiskereskedő, aki a felsoroltakon kívül más kiskereskedői tevékenységet is folytat, az egész bevételére a 87 százalékos költséghányadot alkalmazhatja.

Abban az esetben pedig, ha a tevékenységi köre még ennél is tágabb, akkor a megfelelő törvényi kategóriák alapján 80 százalék (kiegészítő tevékenység esetén 75 százalék) vagy 40 százalék (kiegészítő tevékenységnél 25 százalék) költséghányad levonásával állapíthatja meg az egyéni vállalkozó.

⁵ Kereskedelemről szóló, 2005. évi CLXIV. törvény 2. § 13. pont és 30. pont

⁶ Szja tv. 53. § (4) bekezdésben található felsorolás

Az egyéni vállalkozó bejelentési kötelezettségei

Alapításhoz kapcsolódó bejelentési kötelezettségek

Az egyéni vállalkozás az okmányirodai vagy elektronikus alapítást követően bejelentési kötelezettséggel tartozik az adóhatóság illetve az illetékes önkormányzat(ok) felé.

Az adóhatósági bejelentés során választ az egyéni vállalkozó adózási módot és egyéb fontos adózási és könyvviteli kérdésekről is dönt. Abban az esetben, ha nem alanyi ÁFA mentes egyéni vállalkozóról van szó, akkor banknál a vállalkozása számára nyitott pénzforgalmi számláról is tájékoztatnia kell az adóhatóságot.

Az egyéni vállalkozás székhelye (telephelye és fióktelepe) szerinti önkormányzat felé is köteles bejelentkezni az illetékes önkormányzati adóirodában. A legfontosabb oka ennek a helyi iparűzési adó kirovása. A fizetendő adó pontos mértékének meghatározása – legfeljebb 2 százalékos – valamint az, hogy milyen adómentességeket, adókedvezményeket lehet érvényesíteni önkormányzati hatáskörbe tartozik.

Az adó megállapításának és megfizetésének módja több nagyobb típusba sorolható, amelyek a helyi adókról szóló törvény alapján az alábbiak:

- nettó árbevétel (forgalom) alapján, amelyet meghatározott adóalapot csökkentő tételek befolyásolhatnak,
- Sza tv. szerinti átalányadózást választó egyéni vállalkozó esetén: az adó alapja a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányban megállapított jövedelem 20 százalékkal növelt összege, azzal, hogy az adó alapja nem lehet több mint a Sza tv. szerinti – e tevékenységből származó – bevételének 80 százaléka,
- ha a nettó árbevétele adóévben (időarányosan) nem haladja meg a 8 millió forintot: az adó alapja a nettó árbevétel 80 százaléka,
- eva adózó és kisadózó egyéni vállalkozókra a törvény a fentieknél kedvezőbb adózási módokat is lehetővé tesz.

A fentiekén túl bizonyos engedélyek kiadására is az önkormányzat jogosult (pl.: üzlethelységgel kapcsolatos működési engedély).

A vállalkozásnak továbbá regisztrálnia kell magát a területileg illetékes Kereskedelmi és Iparkamaránál is, ennek díja a bejelentkezéskor, valamint utána évente 5.000 forint.

Foglalkoztatás

Az egyéni vállalkozás a többi gazdasági szereplőhöz hasonlóan foglalkoztathat másokat munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony (pl.: megbízási viszony) alapján. Fontos kiemelni, hogy az egyéni vállalkozónak saját magának is személyesen részt kell vennie, közre kell működnie a vállalkozása tevékenységében vagy tevékenységvéggzéssel, vagy szervezési, irányítási feladatok ellátásával.

Abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó megbízási jogviszony alapján foglalkoztat, akkor az ingyenesen vagy díjazás fejében is történhet. Előbbi általában családtag besegítsége esetén vagy alkalmi megbízások során valósul meg. Ingyenes megbízási esetén nem áll fenn bejelentési kötelezettség és adófizetési, illetve bevallási kötelezettség

sem keletkezik.⁷ Ha a díjazás ellenében történik és eléri az aktuális minimálbér 30 százalékának megfelelő összeget az adott hónapban, akkor bejelentési és járulékfizetési kötelezettség keletkezik.

A foglalkoztatás történhet munkaviszonyban is, mely esetben a Munka Törvénykönyve vonatkozó szabályaira kell figyelemmel lenni. Ebben az esetben is kötelező a jogviszony bejelentése és havonta a munkabér után bérszámfejtési kötelezettség áll fenn. A munkavállalók munkabére után, mind az egyéni vállalkozónak mind a foglalkoztatottnak keletkezik havi bevallási és fizetési kötelezettsége is, amelyet az egyéni vállalkozó teljesít. Az egyéni vállalkozónak szociális hozzájárulás adót (22 százalék) és szakképzési hozzájárulást (1,5 százalék) kell fizetnie a bér után. Ezen kívül az egyéni vállalkozó vonja le és fizeti meg a bruttó bérből a munkavállaló által megfizetendő személyi jövedelemadót (15 százalék), nyugdíjjárulékot (10 százalék) és egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot (8,5 százalék) is.

⁷A megbízottnak a kifizetéskor igazolnia kell, hogy fenti megbízási jogviszonyával egyidejűleg más jogviszonya alapján biztosított.

A munkaviszony azonban a fenti hagyományos munkavégzéstől eltérő formájú is lehet, amelyek közül egyszerűsített munkavégzésre irányulót érdemes kiemelni. Az egyszerűsített foglalkozás az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló, 2010. évi LXXV. törvény (Efo tv.) alapján három típusba sorolható:

- mezőgazdasági idénymunka,
- turisztikai idénymunka vagy
- alkalmi munka.

A munkavégzés feltételei egyszerűbbek az átmeneti jellegre tekintettel. Az egyéni vállalkozónak ebben az esetben is van bejelentési kötelezettsége. A munkabér kötelező mértéke a minimálbér 85 százaléka (amely 2017-ben 108.375 forint) vagy garantált bérminimum esetén annak 87 százaléka (amely 2017 évben 140.070 forint). Így a munkáltató által fizetendő közterhek mértéke is alacsonyabb (mezőgazdasági és turisztikai idénymunka: 500,- Ft/nap/munkavállaló, alkalmi munka esetén: 1.000,- Ft/nap/munkavállaló). Fontos azonban kiemelni, hogy az Efo.tv-ben meghatározott, a hagyományos módon foglalkoztatott munkavállalók mennyiségéhez igazított

létszámkorlátokat az egyéni vállalkozónak is figyelembe kell vennie.

Általános forgalmi adóhoz kapcsolódó mentességek

Az általános forgalmi adóról szóló, 2007. évi CXXVII. törvény számos mentességet tartalmaz. Ezek alapján az értékesített termék vagy szolgáltatás jellege miatt, vagy az értékesítést végző személyhez kapcsolódó feltételek miatt általános forgalmi adó felszámolására nem kerül sor.

Tárgyi mentességek

Ebben az esetben az egyéni vállalkozó által végzett tevékenység a típusa miatt válik áfa mentessé:

- közérdekű jellegre tekintettel (pl.: sérült- vagy betegápolás, szállítás, betegápolás, népművészeti, népi iparművészeti termékek kiállításának, vásárának szervezése, egyes oktatási tevékenységek)
- tevékenység egyéb jellegére tekintettel (pl.: biztosítási szolgáltatás nyújtása; hitel szolgáltatás nyújtása; ingatlanértékesítés; ingatlan bérbe- vagy haszonbérbeadása; termékértékesítés, ha az értékesítést megelőzően a terméket kizárólag

adómentes termékértékesítéshez és szolgáltatásnyújtáshoz használták).

Mivel ezekben az esetekben nem az egyéni vállalkozó választásától és értékhatártól függő mentességről van szó, így a tárgyi mentességre választástól függetlenül minden egyéni vállalkozó a törvény erejénél fogva jogosult és egyben köteles.

Bizonyos a törvény által meghatározott feltételek mellett az alábbi tevékenységek is ÁFA mentesek:

- termék Európai Közösségen belüli értékesítése,
- termék Európai Közösségen belüli beszerzése,
- termék Európai Közösségen belüli fuvarozása,
- termék importja,
- termék Európai Közösség területén kívülre történő értékesítéséhez kapcsolódó ügyletek meghatározott köre,
- nemzetközi közlekedéshez kapcsolódó ügyletek meghatározott köre,
- termék Európai Közösség területén kívülre történő értékesítésével azonos megítélés alá tartozó ügyletek,
- közvetítői tevékenység, valamint

- termék nemzetközi forgalmához kapcsolódó egyes tevékenységek köre.

Alanyi mentesség

Az alanyi adómentesség lehetővé teszi azt, hogy az egyéni vállalkozó saját döntése és bizonyos objektív körülmények fennállása esetén ne számítson fel és ne számoljon el áfát, így:

- áfa megfizetésére nem kötelezett,
- a neki felszámított áfa levonására (visszaigénylésére) nem jogosult,
- kizárólag olyan számla kibocsátásáról gondoskodhat, amelyben áthárított áfa nem szerepel.

Az alanyi adómentesség választására jogosító felső értékhatár 2017-től évi 8 millió forint. Ez azt jelenti, hogy

- sem a tárgy naptári évet megelőző naptári év tényleges adata,
- sem a tárgy naptári évben ésszerűen várhatóan, illetőleg ténylegesen elért értékesítés bevétele nem haladhatja meg ezt az értékhatárt.

Nem minden bevételt kell figyelembe venni azonban a fenti értékhatár számítása során, így például nem kell figyelembe venni az értékhatárral kapcsolatban a tárgyi eszközként használt termék értékesítését, az immateriális javak értékesítését, egyes tárgyi adómentes termékértékesítéseket és szolgáltatásnyújtásokat sem.

Az alanyi adómentesség nem függ össze a vállalkozás által végzett tevékenységgel, azt bármely egyéni vállalkozó választhatja. Mivel áfa nem kerül elszámolásra, így természetesen nem kell erre irányuló bevallást sem benyújtani az alanyi adómentesség fennállása alatt.

Azonban abban az esetben, ha a tárgyévben a törvényben meghatározott értékhatárt elérte a vállalkozás, akkor az értékhatárt elérő számlától kezdődően:

- a számlákra fel kell számítani a megfelelő áfa kulccsal számított áfa értéket
- 15 naptári napon belül az áfás adózóvá válás tényét be kell jelenteni az adóhatóság felé.

Ha ilyen értékhatár túllépés miatt szűnik meg az alanyi adómentesség, akkor a kedvezményt nem érvényesítheti újra a megszűnését követő második naptári év végéig a vállalkozó.

Az alanyi adómentesség jó választás lehet olyan egyéni vállalkozók számára, akik magánszemélyek számára értékesítenek vagy akinek nincs sok költsége. Természetesen az értékhatár a kisebb forgalmú vállalkozások számára is előnyös, mivel a terméket vagy szolgáltatást az áfa kulccsal csökkentett áron tudják értékesíteni.

Az egyéni cégekre vonatkozó eltérő szabályok

Egyéni céget kizárólag egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy alapíthat, azonban ilyen esetben nem az egyéni vállalkozás alakul át egyéni céggé, hanem annak megszüntetésével alapítható meg az egyéni cég. Az egyéni cégnek kizárólag egy tagja (alapítója) van, aki korábban az egyéni vállalkozó volt. Az egyéni cég jogerős cégbírósági bejegyzésével egyidejűleg automatikusan megszűnik az egyéni vállalkozás.

Az egyéni cég megalapításához a jogszabály nem ír elő minimális tőkét, bármilyen összeggel létre lehet hozni, azonban ha a jegyzett tőke összege 200.000 forint összeget nem éri el, akkor csak pénzbeli hozzájárulásból állhat.

Az egyéni cég egyedüli tagja az egyéni vállalkozóhoz hasonlóan az egyéni cég vagyonán túl korlátlan felelősséggel tartozik a cég tartozásaiért a magánvagyonával is, csak úgy, mint az egyéni vállalkozó. Az egyéni cég a társasági adó alanya. Az egyéni cégre így már vonatkoznak a felszámolási, csőd- és végelszámolási szabályok is.

Társadalombiztosítási szempontból az egyéni cég társas vállalkozás, tagja pedig társas vállalkozó, így az egyéni

vállalkozótól eltérő fizetési, bevallási és nyilvántartási kötelezettségek terhelik. Az egyéni cég a könyvvezetésében is eltér az egyéni vállalkozástól, ugyanis a társas vállalkozásokhoz hasonlóan a kettős könyvvitel rendszerén belül kell a gazdasági műveletekről elszámolnia. Ez jelentős adminisztrációs terhet ró az egyéni cégekre az egyéni vállalkozókhöz képest.

Az egyéni cégre váltással kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy egyéni vállalkozás a tulajdonában lévő tárgyi eszközök, immateriális javak stb. egyéni cégbe történő bevételének jelentős számviteli és anyagi vonzata (vagyonátruházási illeték) lehet, attól függően, hogy az egyéni vállalkozó mekkora beruházásokat hajtott végre korábban.

Az egyéni cég Magyarországon nem gyakran alkalmazott vállalkozási forma, tekintettel többek között arra, hogy jelentős konkurenciája az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság, amely hasonló jogi környezetben működik, azonban az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság tagjának felelőssége a cég vagyonára korlátozódik és nem korlátlan.

Mezőgazdasági őstermelő

A személyi jövedelemadóról szóló törvény (Szja tv.) alapján mezőgazdasági őstermelőnek minősül az:

- a 16. életévét betöltött,
- nem egyéni vállalkozó magánszemély,
- aki a saját gazdaságában az Szja tv. 6. számú mellékletben felsorolt termékek előállítására irányuló tevékenységet folytat,
- és ennek igazolására őstermelői igazolvánnyal rendelkezik,
- ideértve az erre a célra létesített nyilvántartásban családi gazdálkodóként bejegyzett magánszemélyt és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagját is.

Saját gazdaság alatt a termelést ténylegesen végző magánszemély rendelkezési jogosultságát kell érteni a termelési eszközei (2017. évtől ideértve a bérelt földterületet, eszközöket is), a termelés szervezése és a termelés eredményének felhasználása felett.

A családi gazdaság fogalmát a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló, 2013. évi CXXII. törvény adja

meg, mely alapján családi gazdaság a mezőgazdasági igazgatási szervnél családi gazdaságként nyilvántartásba vett mezőgazdasági üzem, illetve családi gazdálkodó a családi gazdaságot vezető természetes személy. Hivatkozott törvény alapján mezőgazdasági üzem az azonos céllal működtetett mezőgazdasági termelési tényezők (föld, mezőgazdasági felszerelés, egyéb vagyonelemek) szervezeti alapegysége, amely a gazdasági összetartozás révén gazdálkodási alapegység is. Családi gazdaságban folytatott őstermelői tevékenység esetében kötelező a bevételek és költségek egyenlő megosztása az adóév utolsó napján meglévő családtagok száma alapján a családtagok között.

Mezőgazdasági kistermelőnek minősül az a mezőgazdasági őstermelő, akinek az e tevékenységből az adóévben megszerzett bevétele a 8 millió forintot nem haladja meg.

Őstermelői tevékenységnek minősül különösen:

- saját gazdaságban történő növénytermelés, ültetvénytelepítés, állattenyésztés és termékfeldolgozás, ha az a saját gazdaságban előállított alapanyag felhasználásával történik,

- saját gazdaságban egyes mezőgazdasági termékek jogszabályba nem ütköző gyűjtése,
- saját tulajdonú földterületen végzett erdőgazdálkodás és saját tulajdonú erdőterületen az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény szerinti erdei haszonvétel, mint például gomba, vadgyümölcs, virág, és gyógynövény gyűjtése, a nád, sás, gyékény termelése, a fű kaszálása, a méhészet,
- saját gazdaságban termelt gyümölcs felhasználásával bérfőzés keretében történő párlatkészítés,
- saját gazdaságban előállított virágok és dísznövények (kivéve rózsza) értékesítéséből származó bevételt akkor lehet őstermelői bevételként figyelembe venni, ha az az évi 250 ezer forintot nem haladja meg,
- saját gazdaságban termelt szőlőből saját gazdaságban készített szőlőmust, sűrített szőlőmust, szőlőbor értékesítése akkor számít őstermelői tevékenység bevételének, ha a magánszemély ezeket a termékeket 0,5 litert meghaladó kiszereelésben az adott évben kifizetőnek és/vagy termelői

borkimérésben végső fogyasztónak értékesíti, és az értékesítésükből származó bevétel együttvéve az évi 7 millió forintot nem haladja meg.

Az őstermelők kiemelése a többi vállalkozási forma közül azért szükséges, mert több szempontból speciálisnak mondható a helyzetük. Egyrészt egy jól behatárolható erőforrással dolgoznak, ahol a természeti-, időjárási és piaci tényezők szerepe a megszokott kockázatnál magasabb, tekintettel az előállított termék és áru általában romlandó voltára. A jogalkotó ezen hátrányok kiküszöbölésére és kompenzálására az általánostól eltérő szabályozást biztosít a mezőgazdasági őstermelők részére.

A magyar állam az egyéni vállalkozókhöz hasonlóan az őstermelővé válást is támogatja az álláskeresőknél és a rehabilitációs járadékban vagy rehabilitációs ellátásban részesülőknél, amelyekről a kiadvány elején kifejtett módon a helyi munkaügyi hivatalnál lehet bővebb tájékoztatást kapni, illetve ezekre pályázni.

Ezen felül a különböző vidékfejlesztési célokra Európai Unió és magyar forrásokból lehet pályázati pénzt lehívni

folyamatosan kiírásra kerülő pályázatokon keresztül, amelyek megismerésében a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara ügyfélszolgálati irodái és a falugazdászok nagy segítséget nyújthatnak. Ezek egyik legfontosabb tevékenysége a gazdálkodók tájékoztatása és segítése a különböző támogatások megszerzésében.⁸ Így a fentiekén túl segítenek a minden évben kiírásra kerülőegységes kérelmek benyújtásában is. Ezek idén például már 41 jogcímre, illetve intézkedésre voltak igényelhetők azonban benyújtási határidejük általában a tárgyév tavaszi időszakában jár le. Az egységes támogatások körébe tartozik az egységes területalapú támogatás(SAPS), a zöldítés és a termeléshez kötött támogatások. Utóbbiakazoknak a gazdálkodóknak kerülnek kifizetésre, akik a meghatározott növényi kultúrát termesztik, vagy állatfajokat tenyésztik (pl.:2017-ben anyatehén-, hízottbika-, tejhasznú tehéntartás, zöldségnövény-, szemes- vagy szálas fehérjetakarmány-növénytermesztés, extenzív gyümölcsstermesztés).

⁸ Bővebb információk: www.palyazat.gov.hu és www.nak.hu

Az őstermelői igazolvány kiváltásának feltételei

Az őstermelői igazolvány a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozóan igazolja, hogy mezőgazdasági őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult az Szja. tv. szerinti mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra. Az igazolvány csak abban az esetben érvényes, ha az igazolvány és a hozzá tartozó értékesítési betétlap egyidejűleg hatályos.

Az igazolvány kiadását, érvényesítését, cseréjét és módosítását az ügyfél bejelentett lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei ügyintéző szervezeténél – általában helyi falugazdászoknál – lehet kérelmezni. Az értékesítési betétlap kiadását szintén kérelmezni kell.

A kérelemmel egyidejűleg nyilatkoznia kell a leendő őstermelőnek:

- a termelésre és a saját termelésű termékek értékesítésére vonatkozó adatokról,

- arról, hogy rendelkezik-e olyan saját gazdasággal, amely alkalmas termelésre és értékesítésre,
- a saját termelésre rendelkezésére álló – használt – földterület helyéről, nagyságáról (művelési áganként), valamint az állat tartására alkalmas épület(ek) adatairól.

A magánszemély az őstermelői igazolvány kiváltásához tett nyilatkozatát kiegészítheti a közös háztartásban élő családtagjaival tett együttes nyilatkozattal, mely szerint a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet közös őstermelői igazolvány kiváltásával kívánják folytatni, ilyen esetben un. közös őstermelői igazolvány kerül kiállításra. Ebben az esetben több feltételnek is meg kell felelni, például a közös igazolvánnyal rendelkező családtagok egyfajta adózási módot választhatnak a jövedelem elszámolására. Ebben az időszakban a családtagok nem állhatnak egymással munkaviszonyban vagy erre irányuló hasonló jogviszonyban sem. Maga az igazolvány nem tartalmazza mindegyik őstermelő nevét, hanem a kérelmezőknek meg kell jelölniük egy családtagot, akinek a nevére kiállításra kerül majd az igazolvány.

Az őstermelői státusz igazolása és ellenőrzése

Az őstermelőnek az őstermelői igazolványa mellett csak az értékesítési betétlapját, illetve a családi gazdaság nyilvántartásba vételéről szóló határozatát és a személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosság igazolására alkalmas okmányát magánál kell tartania, és azt felhívásra bemutatnia, ahhoz hogy igazolja őstermelői státuszát. Tekintettel arra, hogy ezeknek az iratoknak egyszerre, egy helyen kell jelen lenniük, így a termékértékesítés családi gazdaság esetén is csak egy helyen folyhat, ha a családtagok közös igazolványt váltottak ki. Az igazolvány és a betétlap csak eredetiben érvényesek, azoknak másolatai nem alkalmasak az őstermelő igazolására.

2016 őszétől kezdve a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara feladata a fogyasztók tájékoztatása, az élelmiszer-biztonság, valamint a termék nyomon követhetősége érdekében, hogy bárki számára megismerhető és nyilvános adatbázist készítsen az őstermelőre vonatkozó legfontosabb adatok nyilvánosságra hozatalával.

Ennek megfelelően ma már mobiltelefonos alkalmazáson és webes felületen (<https://www.nak.hu/ostermeloi-nyilvantartas>) keresztül elérhető az az adatbázis, amely többek között az őstermelői igazolvány érvényességét, illetve az őstermelő által előállított és értékesíteni kívánt termékek körét tartalmazza. Az így közzétett adatok tájékoztató jellegűek, azok nem közhitelesek.

Az őstermelői tevékenységre vonatkozó adózási és járulékfizetési kötelezettségek

A mezőgazdasági őstermelő három módszer szerint állapíthatja meg a jövedelemét:

- 10 százalékos költséghányad alkalmazásával,
- tételes költségelszámolással,
- mezőgazdasági kistermelők jogosultak átalányadózással.

Fontos azonban kiemelni, hogy a mezőgazdasági őstermelőnek – függetlenül attól, hogy a jövedelmét milyen módszerrel állapítja meg – a támogatások összegével csökkentett őstermelői tevékenységből származó éves bevétele nem haladja meg a 600.000 forintot, akkor nem kell jövedelmet számolnia és ezt a bevételét nem is kell bevallania.

Az első módszer akkor célszerű, ha az őstermelő nem kíván költségeivel tételesen elszámolni. Ebben az esetben vélelmezett, hogy a költségek összege a bevételek 10 százaléka, a fennmaradó 90 százalék pedig jövedelemnek

minősül. Mivel költségeket nem érvényesít, így elegendő bevételi nyilvántartás vezetése ebben az esetben.

Tételes költségelszámolás esetén tevékenység folytatása során az adóévben ténylegesen felmerült bevételek, bevételt csökkentő tételek és költségek elszámolása alapján határozzák meg a jövedelmet. Az igazolt költségeken felül 8 millió forint bevételig (mezőgazdasági kistermelők esetén) 40 százalékos kistermelői költségátalány is levonható. A nyilvántartási kötelezettségnek naplófőkönyv, pénztárkönyv vagy bevételi és költségnyilvántartás vezetésével tehetnek eleget.

Átalányadózás esetén a kistermelésből származó bevétel 15 százaléka számít jövedelemnek, illetőleg a bevételnek azon részből, amely élő állat és állati termékek értékesítéséből származik, 6 százalékot lehet jövedelemnek tekinteni. Az átalányadóra vonatkozó szabályok szerinti adózónak a bevétel megszerzése érdekében felmerült kiadásairól szóló számlákat és más bizonylatokat az adó utólagos megállapításához meg kell őriznie. Nyilvántartások terén az őstermelői tevékenységből származó bevételeiket az értékesítési betétlapban kötelesek vezetni vagy vezethetnek bevételi nyilvántartást is.

Az első két adózási formát választó őstermelőt a tevékenységből származó jövedelme utáni adó összegéből legfeljebb 100.000 forint adókedvezmény illeti meg, amely mezőgazdasági, vagy halászati csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül. Az adókedvezmény akkor érvényesíthető, ha az őstermelő a regisztrációs számát is feltünteti az adóbevallásában. Közösen folytatott tevékenység esetén a tagoknak külön-külön kell rendelkezniük regisztrációs számmal.

Aki az őstermelésből származó jövedelme megállapítására a tételes költségelszámolást választja, és a támogatások összege nélküli bevétele az adómentesség értékhatárát (600.000 forint) meghaladja, de az nem több 4 millió forintnál és legalább bevételenek a 20 százalékát kitevő összegű, tevékenységével kapcsolatosan felmerült, költségként elismert kiadásait számlával tudja igazolni, annak nem kötelező jövedelmet számolnia, élhet nemleges nyilatkozási jogával is. A tevékenységüket közös igazolvány alapján folytató őstermelők, valamint a családi gazdálkodó és a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagok is élhetnek

nemleges nyilatkozattételi jogukkal, de csak külön-külön és csak akkor, ha mindannyian ezt a módszert választják.

A mezőgazdasági őstermelő által a jövedelem után fizetendő adó mértéke 15 százalék. Ez az adó összeg csökkenthető az őstermelői adókedvezmény összegével amennyiben a jövedelmét az őstermelő nem az átalányadózókra vonatkozó szabályok szerint állapítja meg. A fizetendő adó összege tovább csökkenthető a személyi kedvezmény összegével is, amely havonta az adóév első napján érvényes minimálbér 5 százaléka. Az így megállapított összegből kell az adott negyedévre, a negyedévet követő hónap 12. napjáig megfizetni. Bevallani a személyi jövedelemadó bevallásban kell, így az adóévet követő év május végéig, vagy ha áfa fizetésére kötelezett vagy egyéni vállalkozó is, akkor február végéig kell benyújtania. Az egyéni vállalkozók esetében részletesebben kifejtett alanyi adómentesség kedvezménye mezőgazdasági őstermelők esetében is választható a feltételek fennállása esetén.

A mezőgazdasági őstermelő a minimálbérnek megfelelő összeg után fizeti meg a 10 százalékos nyugdíjjárulékot és a 7 százalékos egészségbiztosítási járulékot, melyből 4 százalék a természetbeni-, és 3 százalék a pénzügyi egészségbiztosítási járulék.

Annak, akinek az adóévet megelőző évben elért bevétele nem haladja meg a 8 millió forintot (mezőgazdasági kistermelő), az őstermelői tevékenységből származó, tárgyévet megelőző évi bevételenek 20 százaléka után 4 százalékos természetbeni egészségbiztosítási járulékot és 10 százalékos nyugdíjjárulékot fizet meg. A mezőgazdasági őstermelő az egészségbiztosítási járulékot és a nyugdíjjárulékot negyedévente, a negyedévet követő hónap 12. napjáig vallja be, és a bevallás benyújtására előírt határidőig fizeti meg az állami adóhatóságnak.

A mezőgazdasági őstermelő magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében nyilatkozhat arról, hogy a társadalombiztosítási járulékokat magasabb összeg után fizeti meg az eva adózó egyéni vállalkozóhoz hasonlóan. A nyilatkozat végrehajtható okiratnak minősül.

A mezőgazdasági őstermelő szociális hozzájárulási adó fizetésére köteles, amely adó alapja a mindenkori minimálbér. A fizetendő adó mértéke 22 százalék.

Az őstermelő a saját maga után megfizetendő adó alapjának megállapításkor nem veszi figyelembe azt az időtartamot, amelyre

- (baleseti) táppénzben, csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban részesül,
- gyermekgondozást segítő ellátásban, ápolási díjban részesül, kivéve, ha a folyósítás alatt az őstermelői tevékenységét személyesen folytatja,
- csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban és gyermekgondozást segítő ellátásban egyidejűleg részesül,
- önkéntes tartalékos katonaként katonai szolgálatot teljesít,
- fogvatartott.

Ha a mezőgazdasági őstermelő e tevékenysége mellett egyidejűleg egyéni vállalkozói tevékenységet is folytathat, akkor:

- őstermelői bevételként kell figyelembe vennie az őstermelői tevékenység során előállított azon

termékek szokásos piaci értékét, amelyeket egyéni vállalkozóként értékesít, azzal, hogy vállalkozói jövedelem szerinti adózás alkalmazása esetén ez az érték az egyéni vállalkozói tevékenység elismert költségének minősül;

- egyéni vállalkozói tevékenységből származó bevételként kell figyelembe vennie az előző pontban említett termékek értékesítéséből származó ellenértéket is;
- az egyes tevékenységek folytatása érdekében felmerült költségeket elkülönítve kell nyilvántartania, ha tételes költségelszámolást, illetőleg vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmaz;
- a tevékenységek közös költségeit a bevételek arányában kell megosztani.

Azaz őstermelő úgy lehet egyéni vállalkozó is, hogy egyéni vállalkozóként nem az őstermelőként felvett tevékenységeket folytatja.

A mezőgazdasági őstermelőnek (az átalányadózást alkalmazó mezőgazdasági kistermelőnek is), ha a tevékenységből származó bevétele az évi 600.000 forintot

nem haladja meg, akkor ezen bevételéből jövedelmet nem kell figyelembe vennie, ha meghaladja, akkor ezt a bevételt is beszámítva kell a jövedelmét meghatározni.

Aki az kisadózó egyéni vállalkozói tevékenysége mellett mezőgazdasági őstermelői tevékenységet is folytat, annak a mindkét tevékenységgel összefüggő költségeket a bevételek arányában meg kell osztania. Az a kisadózó egyéni vállalkozó, aki mezőgazdasági kistermelőnek minősül, az őstermelői tevékenysége tekintetében választhatja az átalányadózást is.

A mezőgazdasági őstermelő az őstermelői igazolvány kiváltásával a törvény erejénél fogva automatikusan a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tagjává válik, így a fentiekben leírt kötelezettségeken túl tagdíjbevallási és megfizetési kötelezettsége is keletkezik. Ezt a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara felé kell benyújtani a saját elektronikus felületükön keresztül, amelynek benyújtására általában a nyári időszakban van lehetőség. A benyújtásban a bevezetőben említett kamarai ügyfélszolgálati irodák és falugazdászok segítséget nyújtanak.

Kompenzációs felár

A mezőgazdasági tevékenysége tekintetében az adóalanyt különleges jogállás illeti meg bizonyos az Áfa tv-ben található feltételek fennállása esetén.

Az őstermelő kompenzációs rendszerben adózásának első feltétele, hogy az Áfa tv-ben meghatározott feltételeknek megfelel⁹ és az e feltételeknek való megfelelése okán fennálló különleges jogállását nem változtatta meg, vagyis a kompenzációs rendszer alkalmazásáról nem mondott le.

A különleges jogállású adóalany a kompenzációs felárra jogosító ügyletei tekintetében áfa fizetésre nem kötelezett, ugyanakkor ezen ügyleteivel összefüggésben adólevonásra nem jogosult.

⁹ Feltételek:

-Áfa tv. 7. sz. melléklet I. részében meghatározott termékek értékesítése, ha e termékek előállítását, feldolgozását az adóalany saját vállalkozásában végzi és a termék beszerzője olyan áfa adóalany (vagy másik tagállambeli nem adóalany jogi személy), aki/amely kompenzációs felárra (ideértve a saját állama joga szerinti kompenzációs felárat is) nem jogosult.

- Áfa tv. 7. sz. melléklet II. részében meghatározott szolgáltatások nyújtása, ha azok teljesítéséhez az adóalany saját vállalkozásának tárgyi eszközeit használja (egyéb módon hasznosítja) és a szolgáltatás igénybevevője olyan áfa adóalany (vagy másik tagállambeli nem adóalany jogi személy), aki/amely kompenzációs felárra (ideértve a saját állama joga szerinti kompenzációs felárat is) nem jogosult.

A kompenzációs felár mértéke:

- az Áfa tv. 7. sz. melléklet II. részében meghatározott szolgáltatások (pl.: talajművelés, aratás, szüretelés; mezőgazdasági termékek csomagolása és piacra történő előkészítése; mezőgazdasági termékek tárolása; a mezőgazdasági vállalkozásban alkalmazott eszközök bérbeadása; permetezés, öntöző illetve vízlecsapoló berendezések üzemeltetése) esetén 7 százalék,
- az Áfa tv. 7. számú melléklet I. rész A. pontjában meghatározott termékek (pl.: étkezési célra alkalmas zöldségfélék; élelmezési célra alkalmas gyümölcs; fűszernövények; gabonafélék; különféle magvak; takarmánynövények; tartósított saját előállítású zöldség, gyümölcs, savanyúság; must és bor) esetében 12 százalék,
- az Áfa tv. 7. számú melléklet I. rész B. pontjában meghatározott termékek (pl.: ló, szarvasmarha, juh, kecske, baromfi és más élő állat; halak, rákok, puhatestű és más gerinctelen vízi állatok; tej, tejtermék) esetében 7 százalék.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy nem az őstermelő állít ki bizonylatot az eladás tényéről, hanem a tőle felvásárló személy felvásárlási jegyén fognak szerepelni az előzőekben felsorolt adókulcsok. Ezt az összeget a felvásárló áfaként felszámolja, majd jogosultsága esetén visszaigényelheti, míg az őstermelő jövedelmet nem képező bevételként számolja el az összeget.

Összegzés

	Vállalkozói személyi jövedelemadó	Átalányadózás	Egyszerűsített vállalkozói adó	Kisadózó vállalkozások tételes adója	Mezőgazdasági őstermelő
Adófizetési kötelezettségek	szja-előleg negyedévente, vállalk. osztalékalap utáni adó + 14 % eü. hozzájárulás évente	szja-előleg negyedévente	eva negyedévente	tételes adó havonta (bevételehatár átlépésével 40 % évente)	szja-előleg negyedévente
	tb járulékok és szociális hozzájárulási adó havonta	tb járulékok és szociális hozzájárulási adó havonta	tb járulékok és szociális hozzájárulási adó havonta	mentesül a tb járulékok és szociális hozzájárulási adó alól	tb járulékok és szociális hozzájárulási adó negyedévente
	nem köteles szakképzési hozzájárulás fizetésére saját maga után	átalányadózással teljesíti a szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettséget	nem köteles szakképzési hozzájárulás fizetésére (kiv. alkalmazottak után)	mentesül a szakképzési hozzájárulás alól	mentesül a szakképzési hozzájárulás alól

	Vállalkozói személyi jövedelemadó	Átalányadózás	Egyszerűsített vállalkozói adó	Kisadózó vállalkozások tételes adója	Mezőgazdasági őstermelő
Nyilvántartás-vezetési kötelezettségek	Szja. tv. szerinti alapnyilvántartás vezetése (naplófőkönyv/ pénztárkönyv)	Szja. tv. szerinti alapnyilvántartás vezetése (naplófőkönyv/ pénztárkönyv)	Eva tv. szerinti nyilvántartások vezetése (pl.: bevételi, adókról és járulékokról szóló)	Elegendő a kiállított számlák és nyugták teljes körű megőrzése vagy Katv. szerinti bevételi nyilvántartás	Költséghányad és átalányadózás: bevételi nyilvántartás
	Adókötelezettség megállapításához szükséges részletező nyilvántartások (pl.: tárgyi eszközök)	Számlák és más bizonylatok megőrzési kötelezettsége elévülési idő végéig			Tételes költségelszámolás: alapnyilvántartás vezetése (naplófőkönyv/ pénztárkönyv)

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE